

ŠEGE IN NAVADE

Nadja Dimitrievska, Kaja Zaplotnik, 1.L

ŠEGE

- Tesno so povezane z ljudmi in naravo
- Del kulturne dediščine narodov
- Imajo simboličen pomen
- Predstavili bomo:
 - Šege ob delu,
 - Šege ob praznikih,
 - Šege v življenjskem krogu

ŠEGE OB DELU

GORENJSKA:

- Oranje: da bi bila njiva bolj rodna, kmet pred oranjem naredi križ z leskovo vejo,
- Setev: med setvijo je potrebno molčati ali držati v ustih malo prosa,
- Žetev,
- Košnja,
- Pastirjevanje – kravji bal.
- Po končanih kmečkih opravilih je navada, da se pripravi slavnostno pojedino likof.
- Dandanes veliko dela opravijo stroji, zato se je mnogo šeg opustilo

- PREKMURJE:
- Žetev: ena najbolj veselih opravil, po njej sledi:
- Mletev,
- Lupanje semena – tradicionalno zimsko opravilo:
 - Zbralo se je veliko domačinov, da je bilo delo bolj zabavno
- Ličkanje koruze,
- Košnja trave

Košnja trave

Ličkanje koruze

ŠEGE OB PRAZNIKIH

- GORENJSKA:
- Božič (24.12.)- postavljajo jaslice in božično drevo, gospodar pokadi hišo, ljudje hodijo k polnočnici, družinski praznik
- Pust – ljudje se šemijo, da bi pregnali zimo, hiše obiskujejo šeme (prinašale naj bi dobro letino)
- Gregorjevo (12.3.) – ptički se ženijo, kar naznanja pomlad, na predvečer spuščajo barčice s svečo po rekah in potokih (izhaja iz časov, ko kovačem in čevljarjem ni bilo potrebno več delati ob sveči)
- Velikonočni čas – izdelovanje butar, teden pred veliko nočjo (veliki teden), cerkveni obredi, barvanje jajc

- PREKMURJE:
- Martinovanje – preizkušanje vina, petje vinskih pesmi, ob polnoči blagoslovitev vina
- Proščenje – žegnjanje (organiziranje veselic, plesi)
- Remenke/remenice – enako kot velikonočni pirhi, značilni so vzorci cvetov, štorkelj, gradov, itd.

Remenke

Martinovanje

ŽIVLJENJSKI KROG

- GORENJSKA:
- Rojstvo – ženske so rojevale doma ob pomoči vaških babic, od nosečnosti naprej so ravnale po določenih zapovedih, ki naj bi obvarovale otroka
- Krst- otroka so lepo oblekli, mama je ostala doma, otroka pa sta h krstu nesla dva botra
- Birma
- God
- Poroka – dekleta se poročajo zelo mlada, fanti pa izkušeni starejši, poročna gostija z družino

- PREKMURJE:
- Zvačini – vabijo na poroko
- Borovo gustovanje – če se v vasi od božiča pa do pepelnice ni nihče poročil, je treba sramoto rešiti tako, da eno izmed samskih deklet poročijo z borom, ki ga posekajo v gozdu.

Zvačini

PESMI POVEZANE Z OBIČAJI

- Kralj Matjaž in Alenčica – opisuje poroko
- Kmetič veselo na svetu živi – opisuje sejanje, oranje
- Snubitev – opisuje poroko
- Slovenec mora znati – opisuje martinovanje
- Smart pa ima dovge noge – opisuje smrt

VIRI:

(dostop: 11. 2. 2019)

- http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/odrasli/Gradiva_ESS/CVZU/LU_Jesenice/CVZU_38LUJ_Gradivo.pdf
- https://dijaski.net/gradivo/soc_ref_sege_in_navade_v_alpskem_svetu_01_predstavitev

HVALA ZA POZORNOST !

